

Věc C-451/18

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce**Datum doručení:**

10. července 2018

Předkládající soud:

Győri Ítéltábla (Maďarsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

19. června 2018

Žalobkyně a odvolatelka:

Tibor-Trans Fuvarozó és Kereskedelmi Kft.

Žalovaná a odpůrkyně:

DAF TRUCKS N. V.

[*omissis*]

V řízení o náhradě škody zahájeném na návrh společnosti **TIBOR-TRANS Fuvarozó és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság** ([*omissis*] Tápszentmiklós, Maďarsko) [*omissis*], **žalobkyně**, proti společnosti **DAF TRUCKS N.V.** ([*omissis*] Eindhoven, Nizozemsko) [*omissis*], **žalované**, v rozhodování o opravném prostředku podaném žalobkyní proti usnesení Győri Törvényszék (obecný soud Győr, Maďarsko) [*omissis*] ze dne 19. dubna 2018, Győri Ítéltábla (krajský odvolací soud Győr, Maďarsko) vydává — aniž se konalo jednání — následující

USNESENÍ:

Győri Ítéltábla podává Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o následující předběžné otázce:

Má být zvláštní pravidlo o soudní příslušnosti stanovené v čl. 7 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (EU) vykládáno v tom smyslu, že „místo, kde došlo nebo může dojít ke škodné události“ zakládá příslušnost soudu, pokud

- se bydliště či sídlo, nebo středisko hospodářské činnosti či majetkových zájmů žalobkyně, která uplatňuje utrpěnou škodu, nachází v daném státě;
- se návrh žalobkyně směřující proti jedinému žalovanému, výrobci nákladních vozidel se sídlem v jiném členském státě, zakládá na protiprávním jednání [konstatovaném] prostřednictvím [rozhodnutí] Evropské komise podle čl. 101 odst. 1 SFEU (dříve čl. 81 odst. 1 SES), které spočívalo v koluzních dohodách o stanovení cen a navyšování hrubých cen v Evropském hospodářském prostoru, přičemž toto rozhodnutí je určeno kromě žalované také dalším osobám;
- žalobkyně nakupovala pouze nákladní vozidla vyrobené ostatními podniky, které se účastnily kartelu;
- nic nenasvědčuje tomu, že se některé ze setkání kvalifikovaných jako omezující hospodářskou soutěž konalo ve státě, kde se nachází příslušný soud;
- žalobkyně obecně nakupovala nákladní vozidla — podle jejího názoru za zkreslené ceny — ve státě, kde se nachází příslušný soud, a za tím účelem podepisovala leasingové smlouvy stanovící povinný převod vlastnictví s podniky činnými v daném státě, ale podle vlastních tvrzení žalobkyně jednala přímo s prodejci automobilů a poskytovatel leasingu přidával k cenám, které si sjednala, vlastní marži a náklady na leasing, přičemž vlastnické právo k vozidlům přešlo na žalobkyni po naplnění leasingové smlouvy, v okamžiku jejího zániku?

[omissis] [procesní úvahy na základě vnitrostátního práva]

ODŮVODNĚNÍ

- 1 Evropská komise přijala dne 19. července 2016 ve věci AT.39824 rozhodnutí v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Smlouvy o EHS — oznámené pod číslem C(2016) 4673 —, jehož prostřednictvím konstatovala, že tři podniky v období od 17. ledna 1997 do 20. září 2010, a dalších dvanáct podniků (mezi nimi žalovaná) v období od 17. ledna 1997 do 18. ledna 2011, se účastnily koluzního jednání nebo za něj byly odpovědné, čímž porušily článek 101 SFEU. Společnost Volvo/Renault získala částečnou ochranu před pokutou. Podle uvedeného rozhodnutí byly výrobky dotčené protiprávním jednáním nákladní vozidla mezi 6 a 16 tunami (dále jen „střední nákladní vozidla“) a nákladní vozidla nad 16 tun (dále jen „těžká nákladní vozidla“), a to jak vozidla s pevným rámem, tak tahače. Protiprávní jednání spočívalo v koluzních dohodách o stanovení cen a zvyšování hrubých cen nákladních vozidel v EHP, jakož i sjednání kalendáře a minimalizace nákladů na zavedení technologií na regulace emisí v případě středních a těžkých nákladních vozidel na základě norem EURO 3 až 6. Vedení adresátů rozhodnutí se přímo účastnila jednání o cenách, navýšení cen a zavádění nových emisních norem až do roku 2004. Přinejmenším od srpna roku 2002 se vedla jednání v německých pobočkách, které v různé míře informovaly svá vedení. Výměna informací se uskutečňovala jak vícestranně, tak

dvoustraně. Tyto koluzní dohody obsahovaly ujednání či jednání ve vzájemné shodě týkající se stanovení cen a zvýšení hrubých cen s cílem srovnat hrubé ceny v EHP, jakož i sjednání kalendáře a minimalizace nákladů na zavedení technologií na regulace emisí v případě středních a těžkých nákladních vozidel na základě norem EURO 3 až 6.

Komise uložila žalobkyni a podniku PACCAR Inc. společnou a nerozdílnou pokutu ve výši 752 679 000 eur.

- 2 Žalobkyně, [společnost s ručením omezeným], založená v roce 1997, se věnuje vnitrostátní a mezinárodní přepravě zboží. Ačkoli zpočátku využívala pouze vozidla zakoupená z druhé ruky, po roce 2000 začala postupně investovat do nákupu nových nákladních vozidel. Obecně sama žalobkyně vybírala nákladní vozidla u maďarských koncesionářů a nákupy financovala prostřednictvím leasingových společností registrovaných v Maďarsku. Za tím účelem žalobkyně podepisovala leasingové smlouvy stanovící povinný převod vlastnictví a leasingová společnost k ceně sjednané se žalobkyní přidávala náklady na leasing a vlastní marži. Vlastnické právo k nákladním vozidlům přecházelo na žalobkyni po naplnění leasingové smlouvy, v okamžiku jejího zániku.
- 3 Je třeba poznamenat, že nebylo možné nakupovat vozidla přímo od výrobce jako konečný uživatel a že žalobkyně v žádném případě nezakoupila nákladní vozidlo vyrobené žalovanou. Poslední nákup nákladního vozidla ze strany žalobkyně se uskutečnil v roce 2008.
- 4 Kromě žalobkyně v dotčeném období uskutečňovaly nákupy také společnosti SPRINT 2004 Kft., S+I 2005 Kft. a T+A 2005 Kft., které se ke dni 4. dubna 2007 staly součástí žalující společnosti, protože v případě žalob uvedených společností jedná žalobkyně jako jejich právní nástupce.
- 5 Žalobkyně před soudem navrhla, aby bylo žalované z titulu náhrady škody v rámci mimosmluvní odpovědnosti uloženo zaplatit částky 31 295 eur a 38 033 440 HUF, jakož i úroky vztahující se na uvedené částky ode dne 1. července 2008 do dne úplného zaplacení. Vzniklou škodu odůvodnila tím, že kvůli kartelovým dohodám mohla nakupovat nákladní vozidla pouze za zkreslené ceny.
- 6 Žalobkyně založila pravomoc maďarských soudů na zvláštním pravidle o soudní příslušnosti stanoveném v čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1215/2012, podle kterého osoba (fyzická či právnická), která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události. Tvrdí, že toto ustanovení se týká nejen místa příčinné události, ale rovněž místa, kde škoda vznikla, a že soud místa, kde došlo ke škodné události, je totiž obvykle nejlépe způsobilý rozhodnout, zejména z důvodu blízkosti sporu a snadnosti provádění důkazů (viz rozsudek ve věci Zuid-Chemie, C-189/08, ECLI:EU:C:2009:475). Podle žalobkyně je v projednávané věci obdobně

použitelný rozsudek vydaný Soudním dvorem ve věci CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, ECLI:EU:C:2015:335 [dále jen „věc CDC“], podle kterého, je-li od žalovaných usazených v různých členských státech v soudním řízení požadována náhrada škody v důsledku jediného a trvajících protiprávního jednání, na kterém se podíleli v několika členských státech v různých obdobích a na různých místech, přičemž toto porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP bylo zjištěno Evropskou komisí, ke škodné události došlo ve vztahu ke každé údajné oběti posuzované samostatně a každá z nich si může zvolit, že podá žalobu u soudu jejího vlastního sídla. Žalobkyně rovněž uvedla, že maďarské soudy jsou objektivně nejlépe způsobilé rozhodnout, zda jsou splněny požadavky pro určení odpovědnosti žalované. Vzhledem k tomu, že protiprávní jednání se týká celého území EHP, musí žalovaná počítat s tím, že bude žalována před maďarskými soudy. Žalobkyně dodala, že pouze ona utrpěla kvůli kartelu škodu a že v jejím účetnictví jsou zaznamenány všechny škody, náklady a výdaje týkající se předmětů leasingových smluv, stejně jako hmotná aktiva, takže je třeba ji považovat za přímou oběť.

- 7 Žalovaná navrhuje žaloby zamítnout, neboť podle ní nic neodůvodňuje pravomoc maďarských soudů. Uvedla, že podle judikatury Soudního dvora musí být zvláštní pravidla soudní příslušnosti vykládána restriktivně (věc Kronhofer, C-168/02, ECLI:EU:C:2004:364, bod 14). V dotčeném období se setkání, kvalifikovaná jako omezující hospodářskou soutěž, konala v Německu, takže podle čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 jsou příslušné německé soudy. Žalovaná uvedla, že žalobkyně není přímým nabyvatelem, ale nepřímým, takže údajná škoda může být pouze nepřímá, neboť nezakoupila nákladní vozidla od společností, které se podle rozhodnutí Komise dopustily protiprávního jednání. Odkazuje na rozsudek Soudního dvora ve věci Universal Music International Holding, C-12/15, ECLI:EU:C:2016:449, a zdůrazňuje, že újma spočívající výlučně ve finanční ztrátě, která se projeví přímo na bankovním účtu žalobce a je důsledkem protiprávního jednání, k němuž došlo v jiném členském státě, nezakládá – při neexistenci jiných souvislostí – příslušnost soudů místa vzniku škody. Má za to, že nestačí založit příslušnost soudů na místě, kde se nachází středisko majetkových zájmů. Pokud by jakýkoli nepřímý nabyvatel mohl ve vlastním členském státě žalovat jakýkoli podnik, v zásadě by to znamenalo, že jakýkoli podnik by mohl být žalován v jakémkoli členském státě, což by umožnilo „forum shopping“, což je pravá opak zamýšleného výsledku; osoba s bydlištěm ve členském státě může být – s konkrétními výjimkami – žalována jen ve vlastním členském státě. Vzhledem k tomu, že žaloba na náhradu škody podaná žalobkyní se nezakládá na smlouvách, které uzavřela, [žalovaná] tvrdí, že nemohla rozumně předvídat, že žalobkyně proti ní zahájí soudní řízení v místě svého sídla. Tvrdí, že rozsudek Soudního dvora ve věci CDC není relevantní, neboť v uvedené věci mezi účastníky existoval smluvní vztah, na rozdíl od situace v projednávané věci; mimoto v uvedené věci nebylo možné určit místo, kde nastala škoda, zatímco v projednávané věci jej určit lze (Německo); konečně v uvedené věci bylo žalováno více žalovaných se sídlem/bydlištěm ve více členských státech, zatímco v projednávané věci jde o jediného žalovaného.

- 8 Žalovaná navrhuje podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Odůvodňuje to nedostatkem relevantní judikatury týkající se výkladu čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 v případě, kdy žalobkyně požaduje náhradu škody za porušení čl. 101 odst. 1 SFEU, k němuž došlo v jiném členském státě (nebo členských státech), avšak zboží dotčené omezením hospodářské soutěže nenabyla přímo od podniku, který se údajného protiprávního jednání dopustil, ale uzavřela s přímým nabyvatelem zboží leasingovou smlouvu.
- 9 Soud prvního stupně zamítl žalobu a odmítl návrh žalované týkající se položení předběžné otázky, jelikož nebyl povinen ji položit. Námitku nepřislušnosti, kterou vznesla žalovaná, prohlásil za opodstatněnou. Za rozhodující považoval zásadní právní argument, podle kterého je uzavření kartelové dohody klíčový faktor pro určení, zda uvedená dohoda vedla ke zmenšení majetku z důvodu vyššího protiplnění za nakoupená vozidla. V tomto ohledu poznamenal, že zvláštní kritérium příslušnosti podle čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 je místo, kde došlo k jednání, které způsobilo škodu, nikoli místo, kde nastala škoda.
- 10 Žalobkyně podala proti uvedenému rozhodnutí [v prvním stupni] opravný prostředek a navrhovala jeho změnu a vyhovění žalobě.
- 11 Žalovaná navrhuje potvrzení rozhodnutí.
- 12 Pokud jde o žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, obě strany v zásadě opakují tvrzení uvedená dříve.
- 13 Předkládající soud se táže, zda místo, kde vznikla škoda tvrzená žalobkyní, může v projednávané věci zakládat příslušnost maďarských soudů. Soudní dvůr měl málo příležitostí vyjádřit se k výkladu čl. 7 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 v občanskoprávních věcech týkajících se škod způsobených porušením práva hospodářské soutěže, a předkládající soud si není jistý, zda platí judikatura CDC a jsou příslušné soudy podle bydliště žalobkyně. Podle předkládajícího soudu je třeba konstatovat, že existují určité rozdíly ve skutkových okolnostech uvedené věci a projednávaného sporu, pročez není jasné, zda je relevantní, že mezi stranami projednávaného sporu neexistuje žádný smluvní vztah. Mimoto je třeba připomenout, že ve věci *flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17*, generální advokát Bobek ve stanovisku odkázal na písemná vyjádření Komise, v nichž posledně uvedená, i když neřekla, že rozsudek CDC byl špatně rozhodnut, vyjádřila vážné pochybnosti o skutečnosti, že rozsudek v uvedené věci by ve skutečnosti mohl vést k založení širokého pravidla *forum actionis*. Generální advokát rovněž vyjádřil vážné výhrady k tomuto konkrétnímu aspektu rozsudku ve věci CDC a považoval za pravděpodobné, že by Soudní dvůr mohl být někdy v budoucnu vyzván k tomu, aby toto řešení přehodnotil (ECLI:EU:C:2018:136, body 74 a 75).
- 14 Předkládající soud má za to, že jednání kvalifikované jako omezující hospodářskou soutěž se neuskutečnilo v Maďarsku, ačkoli není nijak potvrzeno, že by k němu došlo v jediném či v několika členských státech.

15 S ohledem na výše uvedené předkládající soud přerušil řízení a podal na základě článku 267 SFEU Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, která obsahuje kumulativní podmínky a je uvedena ve výroku tohoto usnesení.

16 [*omissis*]

17 [*omissis*] [procesní úvahy vnitrostátního práva]

V Győru, dne 19. června 2018.

[*omissis*] [podpisy]

PRACOVNÍ DOKUMENT